

СЪЗДАВАНЕ НА ДОБРИ ДИГИТАЛНИ КОЛЕКЦИИ – ПРОБЛЕМИ И ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

гл. ас. д-р Милена Миланова
СУ “Св. Климент Охридски”

Подходи

- Изграждане на полезни и релевантни колекции.
- Колекции, които служат за нуждите на една или повече общности и потребители.
- Окачествяването на дигиталните колекции като добри се свързва с
  - нивата на ползваемост
  - достъпност и
  - полезност за потенциалните потребители.

Изисквания

- **Обектите, метаданните и колекциите**
  - **позволяват повторно използване**
  - **“препаKETиране”**
  - **промяна в целите**
  - **надграждане на услуги**
  - **поддържат съвместимост**
  - **устойчиви са**
  - **позволяват верификация**
  - **поддържат необходимата документация**
  - **защитават интелектуалните права**

Колекции

- Една добра дигитална колекция се създава според ясно формулирана политика за развитие на колекцията.
- Колекциите е добре да бъдат описани, така че потребителят да може да открие характеристиките на колекцията, включително цел, формат, ограничение в достъпа, право на собственост и всяка информация, която се отнася до определянето на автентичността на колекцията, нейната интегрираност и възможностите за интерпретация.

Колекции

- **Добрата колекция се управлява активно през нейния жизнен цикъл.**
- **Добрата колекция е широко достъпна и избягва всички ненужни пречки пред нейната употреба. Колекциите трябва да са достъпни за хората с увреждания и да бъдат ефективно използвани при адаптирането на технологиите.**
- **Добрите колекции зачитат интелектуалните права за собственост.**

Колекции

- **Добрата колекция притежава механизми за предоставяне на данни за нейното използване, което позволява да бъдат регистрирани стандартни стойности за полезност.**
- **Добрата колекция е съвместима.**
- **Добрата колекция се интегрира в работния процес на персонала и на крайния потребител.**
- **Добрата колекция е устойчива във времето.**

Обекти

- **Добрият обект съществува във форма, която поддържа неговото очаквано настоящо и бъдещо използване.**
- **Добрият обект е възможно да бъде запазван.**
- **Добрият обект е значим и полезен извън местния контекст.**

Обекти

- **Добрият обект трябва да бъде наименован с постоянен, уникален идентификатор, който да е свързан с текущия адрес на обекта.**
- **На добрия обект трябва да може да се установи автентичността.**
- **Добрият обект е с асоциирани метаданни.**

Метаданни

- **Добрите метаданни се съобразяват със стандартите на общността, така че да са подходящи за материалите в колекцията, потребителите на колекцията и настоящото и потенциалното бъдещо използване на колекцията.**
- **Добрите метаданни осигуряват съвместимостта.**
- **Добрите мета-данни използват контрола върху точките за достъп и стандартите за описание и анализ на съдържанието и подреждат свързаните обекти.**

Метаданни

- **Добрите метаданни съдържат ясни условия и сроковете на използване на дигиталния обект.**
- **Добрите метаданни поддържат дългосрочното поддържане и съхранение на обектите в колекциите.**
- **Добрите записи с мета-данни са обекти сами на себе си и поради това трябва да притежават качествата на добрите обекти, включвайки авторитетност, автентичност, способност за архивиране, постоянно и уникално идентифициране.**

Съвместимост

- **Способност на две или повече системи или компоненти с различни хардуерни и софтуерни платформи, структура на данните и интерфейс, да обменят информация с минимална загуба на съдържание и функционалност и да използват обменената информацията.**

Предизвикателства

- **Очаквай промени.**
- **Ясно съдържание.**
- **Необходими са специалисти с разнообразни умения и компетенции, за да могат да се посрещнат всички нужди, които възникват в процеса на изграждане, поддържане и развиване на дигитална колекция.**
- **Проектирай потребителски приятелски настроена система**
- **Осигури свободен достъп – един от начините е да се избегне използването на специфичен хардуер и софтуер, доколкото това е възможно.**

Предизвикателства

- **Бъди наясно с въпросите на авторското право, които засягат съдържанието на дигиталните колекции.**
- **Адаптирай е се придържай към стандартите.**
- **Осигури качество – стандарти за качество трябва да бъдат приложени при подбора на информационните ресурси, създаването на метаданните, при създаването на изображения (в проекта на дигитализация) и при цялостната ползваемост на системата.**
- **Бъди загрижен за устойчивостта.**
- **Гарантирай съвместимост.**

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!

milanovamilena@yahoo.com